

POSUDEK

Haimannová, Aneta: Přímé zahraniční investice v nedemokratických zemích subsaharské Afriky. Hradec Králové: Filozofická fakulta (diplomová práce), 2015. 91s.

Diplomantka si vybrala velmi zajímavé a docela aktuální téma přímých investic v nedemokratických zemích subsaharské Afriky. Abych se jako vedoucí práce přiznal, měl jsem od počátku zjevné obavy, jak tato diplomová práce dopadne, nicméně výsledek naprosto předčil má očekávání. Tematicky se tato diplomová práce tváří jako výrazně ekonomická práce, ale jde o výrazně politologický výzkum, který právě analýzou politických a institucionálních faktorů dokazuje neúspěšnost přímé zahraniční pomoci (dále FDI).

Téma je velmi nosné, protože dnes se v odborné literatuře vede rozsáhlá diskuse o etičnosti ekonomické podpoře nedemokratických zemí, tzn., jestli FDI většinou prováděné nadnárodními korporacemi nebo silnými ekonomickými aktéry (Čína, Brazílie, Indie, atd.) neposiluje nedemokratické režimy a nepřímo se tak nepodílí na potlačování lidských práv. Na druhé straně stojí však hypotéza známá již od dob „objevení“ teorie modernizace, že ekonomický rozvoj, který bez FDI je málo pravděpodobný, přispívá k demokratizačním procesům.

Hlavním cílem práce je hledání odpovědi na otázky, jaké jsou politické determinanty pro příliv FDI a jaká je jejich významnost. Současně si autorka klade za cíl zjistit, jaké jsou rozdíly v přílivu mezi demokratickými a nedemokratickými režimy subsaharské Afriky.

V teoretické části autorka vymezuje charakter a typ FDI, teorii FDI, determinanty a poté se zaměřuje na FDI v zemích s nízkým příjmem. Metodologicky se práce opírá především o empiricko-analytický přístup a stručné případové studie politik ovlivňujících FDI např. Angoly. Autorka plně využívá i komparativní metody a především zpracovává všechny údaje s pomocí kvantitativních metod analýzy dat, které vychází z hlavních cílů diplomové práce.

Autorka vychází z hypotézy, že politický režim a institucionální charakteristika zemí jsou jedněmi ze zásadních determinantů FDI a politická opatření přijatá pro zlepšení vyhodnocení rizik země mezinárodními ratingovými společnostmi a zvýšení atraktivity pro zahraniční investory se ukázala být efektivní. Jistě komplikovaná a dlouhá hypotéza, nicméně dobře definovaná a kvantitativně měřitelná. Zvolené teoretické vymezení i použitá metodologie je vhodná pro řešení stanovených výzkumných cílů a hypotéz.

Struktura práce je naprosto logická. Po vymezení teoretického rámce a některých historických částí a případové studie prostřednictvím kvalitativního výzkumu následuje ve dvou dílčích kapitolách odpovídajících dvěma hlavním cílům výzkumu kvantitativní výzkum. Jak úvod, tak závěr splňují všechny formální náležitosti. Nicméně zde bych měl menší výtku, která se týká zejména velmi stručného shrnutí současného stavu výzkumu (jeden krátký odstavec a jedna zmíněná práce). Autorka to sice dohání v další teoretické části, ale měla této záležitosti věnovat větší pozornost již v úvodu. Závěr práce přináší odpovědi na jednotlivé výzkumné cíle a konečné potvrzení hypotézy prostřednictvím kvantitativní analýzy statistických a dalších dat.

Práce se zdroji je odpovídající, autorka pracuje s velkým množstvím odborné literatury věnované zejména FDI, jako převážně kvalitativní badatel bych chtěl ale autorku upozornit, že při zpracování kapitol prostřednictvím kvalitativního výzkumu by si práce zasloužila většího využití základních zdrojů a pramenů, zejména při zpracování případové studie Angola. Autorka prokázala velmi silnou schopnost interpretovat, hodnotit a kriticky se vyjadřovat k nejrůznějším otázkám svého výzkumu a následně správně interpretovat výsledky kvantitativního výzkumu.

Po formální stránce je diplomová práce zcela v pořádku, práce neobsahuje větší počet gramatických chyb a po stylistické stránce se autorka vyhnula publicistickým výrazům. Její odborný jazyk je přiměřeně náročný vzhledem k tématu, ale i pro laika je snadné se v textu dobře orientovat a textu rozumět, co považuji, vzhledem k úzké odbornosti, za velmi pozitivní jev.

Diplomová práce je podle mého názoru nadstandardní, autorka plně využila potenciálu, který jí nabídla zvolená metodologie výzkumu, naprosto bravurně zvládla nástrahy kvantitativního a kvalitativního výzkumu a plně prokázala, že čas strávený v magisterském studiu nebyl vůbec promarněný a pozitivně se promítl do obsahu této závěrečné diplomové práce, kterou proto doporučuji k obhajobě.

V Olomouci dne 30. května 2015

Doc. PhDr. Vlastimil Fiala, CSc.
Vedoucí práce